

Основні засади функціонування вітчизняної та міжнародної наукометрії

Наукометрія (англ. – scientometrics) – розділ наукознавства, в межах якого здійснюються статистичні дослідження структури та динаміки наукової інформації. Разом з бібліометрією та вебометрією наукометрія є складовою більш широкого поняття – інформетрії.

Об'єктом наукометрії є наукова сфера суспільства, *предметом* вивчення – експертне оцінювання та прогнозування дослідницької діяльності на основі моніторингу наукових комунікацій, *основним завданням* – дослідження публікаційної активності та цитованості авторів наукових праць. Методи наукометрії є кількісними (бібліометричні, цитат-індексу, імовірнісно-статистичні, експертних оцінок).

До проблематики наукометрії належать:

- інформаційна модель розвитку науки,
- зростання інформаційних потоків,
- індекси цитованості наукової літератури,
- вивчення внутрішніх зв'язків у науці на основі бібліографічних посилань,
- оцінювання внеску окремих країн у світовий науковий інформаційний потік, -статистичний аналіз наукових напрямів.

Термін «наукометрія» ввів до наукового обігу в 1969 р. радянський математик і філософ В. Налімов (1910–1997) у написаній спільно з З. Мульченко монографії «Наукометрия. Изучение развития науки как информационного процесса». У цій праці запропоновано «називати наукометрією кількісні методи вивчення розвитку науки як інформаційного процесу». Попри позитивну загалом оцінку внеску В. Налімова у становлення наукометрії наведене визначення цього терміна відіграло й негативну роль, оскільки зорієнтувало подальші дослідження в цій галузі на «нумерологічний» шлях розвитку.

Суттєвий внесок у теоретичні та практичні напрацювання в галузі наукометрії зробили українські вчені. Особливе значення для розгортання наукометричних досліджень, ще до В. Налімова, мала монографія «Наука о науке: введение в общее науковедение» (1966) Г. Доброва (1929–1989), згодом засновника і очільника Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки АН УРСР (1986–1989). Ця праця сприяла активізації зацікавленості в наукометрії як практичному інструментарії наукознавства та була перекладена багатьма мовами світу. Г. Добров акцентував увагу на потребі систематизованого дослідження тенденцій і перспектив розвитку науки в Україні та світі, зокрема, історії розвитку науки та наукових шкіл, стану і тенденцій розвитку науково-технологічного потенціалу, інфраструктури науки,

науково-технологічної та інноваційної політики, міжнародного наукового співробітництва тощо. І до сьогодні зберігає актуальність запропоноване вченим визначення наукометрії (хоча він застосовував термін «наукознавство»): «... комплексне дослідження й теоретичне узагальнення досвіду функціонування соціальних систем в науці з метою обґрунтування науково-технічної політики, а також раціонального формування потенціалу науки і підвищення ефективності наукової діяльності за допомогою засобів соціального, економічного й організаційного впливу». Зазначене визначення відображає необхідність системності наукознавчих досліджень і потребу в комплексних знаннях про науку.

Концепція наукознавства Г. Добрава не набула широкої підтримки в наукових колах, за винятком праць А. Корінного, І. Маршакової, С. Хайтуна, в яких наголошувалося на першочерговості організації системи прогнозування наукових досліджень, використання бібліометричних показників для визначення структури науки та відстеження її розвитку, на недоліках застосування лише кількісних показників щодо визначення ефективності наукових досліджень.

Водночас у працях В. Андрущенко, І. Балагури, В. Вергунова, О. Жабіна, В. Касянчук, Є. Копанєвої, А. Корецького, Є. Кухарчук, С. Петрасової, О. Сазонець, Т. Симоненко та інших сучасних українських вчених досліджуються аспекти використання методів наукометрії у багатьох сферах, зокрема в бібліотечній, у створенні баз даних тощо.

У практичному аспекті найвизначніший внесок у розвиток наукометричних досліджень, як і бібліометрії, зробив американський учений Ю. Гарфілд (1925–2017). Він створив одну з найбільших у світі сучасних систем індексації та цитування наукових публікацій Web of Science з аналітичними надбудовами, підкреслював важливість обліку не тільки кількісних, а й якісних параметрів в оцінюванні розвитку науки; запропонував ідею використання наукових посилань як засобу інформаційного пошуку та вивчення структури наукового дослідження, водночас закликаючи до обережності у використанні показників цитування. З іменем ученого пов'язано заснування Інституту наукової інформації (ISI) у Філадельфії (штат Пенсильванія, США) та створення бази даних Web of Science з аналітичними надбудовами.

Згодом розвинулися нумерологічні методики оцінювання результативності наукової діяльності, які недостатньо враховували змістовні аспекти науково-дослідної роботи. Нині переважає точка зору, що лише шляхом професійної експертизи можна об'єктивно оцінити наукові результати, натомість бібліометричні показники слугують інструментом прийняття рішень експертами.

Сучасні напрацювання у сфері методології оцінювання наукової діяльності викладені в Лейденському маніфесті для наукометрії, прийнятому на 19-й Міжнародній конференції з індикаторів науки і технологій Context Counts: Pathways to Master Big and Little Data (3–5 вересня 2014 р., Лейден, Нідерланди) й опублікованому в журналі Nature (квітень 2015 р.).

Документ містить десять уперше систематизованих принципів наукометрії (тут подаються у скороченому формулюванні):

- 1) результати кількісного оцінювання повинен доповнювати експертний висновок;
- 2) порівнювати наукову діяльність ученого у прив'язці до завдань установи;
- 3) захищати дослідження регіонального / національного рівня;
- 4) використовувати прозорі процедури збирання та аналізу даних;
- 5) надавати дослідникам можливість перевіряти дані;
- 6) враховувати варіації в різних наукових сферах, здійснюючи аналіз публікацій і цитувань;
- 7) аналізувати портфоліо дослідника / колективу;
- 8) уникати надмірної конкретності оціночних суджень;
- 9) передбачати вплив формальних показників на наукову діяльність;
- 10) систематично оновлювати показники.

Найпоширенішим в наукометрії є бібліометричний метод наукового цитування, що базується на показниках індексу наукового цитування. Це загальноприйнятий індикатор значущості праць ученого у вигляді певної кількості посилань на його наукові праці. Індекс наукового цитування має багато похідних. Так, індекс Гірша (h-індекс), запропонований у 2005 році фізиком Х. Гірше Каліфорнійського університету в Сан-Дієго (США), є одним із головних оптимальних наукометричних показників, який відображає впливовість науковця, колективу науковців, наукового закладу або наукового журналу і ґрунтується на кількості публікацій та їх цитуваннях.

Ще одним часто застосовуваним бібліометричним показником є імпаکتфактор (англ. – impact-factor; IF) журналу – кількісний показник цитування однієї статті видання за певний хронологічний період. Він розраховується в ISI з 1960-х рр. Нині ставлення науковців до цього показника є неоднозначним. У 2012 р. на конференції Американського товариства клітинної біології в Сан-Франциско було прийнято Декларацію про оцінювання наукових досліджень (San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)), в якій, зокрема, було запропоновано відмовитися від використання імпакт-фактора як визначального критерію під час оцінювання результатів наукових розвідок, оскільки метою науки є продукування нових знань, а не маніпулювання

цифрами. Метод наукового цитування покладено в основу роботи світових комерційних бібліометричних систем Web of Science, Scopus та некомерційних, таких як Google Scholar, які використовуються багатьма науковими та університетськими бібліотеками світу, в т. ч. українськими. Частина цих даних можна отримати із загальнодоступних проєктів Eigenfactor Project, Journal Metrics, Scimago Lab.

Для надання суспільству загального уявлення про стан української науки та її галузевий, відомчий і регіональний розподіли в 2015 р. створено інформаційно-аналітичну систему Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «Бібліометрика української науки» (<http://www.nbuviar.gov.ua/bpnu/>). Джерельною базою системи є: створені вченими на платформі Google Scholar бібліометричні профілі, що містять вивірену ними інформацію про результати публікаційної діяльності (вибір цієї платформи зумовлений її загальнодоступністю та найбільшим обсягом проіндексованих наукових праць); бібліометричні показники систем Scopus, Web of Science, Ranking Web of Research Centers. Система містить: реєстр науковців України, які представили в інтернеті інформацію про свої публікації (для користувачів це єдине вікно доступу до бібліометричних показників українських учених і колективів у провідних наукометричних системах); інструментарій аналітичного оброблення бібліометричних даних для одержання інформації щодо галузевої, відомчої та регіональної структури вітчизняної науки; джерельну базу для експертного оцінювання результативності діяльності вчених і дослідницьких колективів.

«Бібліометрика української науки» надає аналітичну інформацію про:

- рейтинг за даними Google Scholar: установ, наукових колективів, періодичних видань;
- розподіл учених за даними Google Scholar: за галузями наук, відомствами, містами, індексом Гірша;
- геоаналітику науки України за даними Google Scholar;
- рейтинг наукових установ за даними систем: Scopus, РІНЦ, Ranking Web of Research Centers;
- рейтинг науковців за даними систем Scopus, РІНЦ;
- рейтинг періодичних видань за даними систем Web of Science, Scopus, РІНЦ.

Наукометрична система послуговується інструментарієм аналітичних обчислень для підтримання експертного оцінювання та виявлення тенденцій розвитку науки. У системі Web of Science таким інструментарієм є аналітична надбудова InCites, у системі Scopus – SciVal. У першій із них здійснюється порівняння зведених бібліометричних показників країн і організацій за рік та за різними галузями знань, у SciVal – кластеризація публікацій і візуалізація

кластерів у вигляді «колеса науки». Найпоширенішими міжнародними наукометричними базами даних, що використовуються українськими бібліотеками, є: Cosmos Impact Factor, DOAJ, EBSCOhost, Electronic Journals Library, E-Library, General Impact Factor, Global Impact Factor, Index Copernicus (IC), National Library of Ukraine Vernadsky, Open Academic Journals Index, Scopus, Sindex, Scimago Journal & Country Rank (SJR), Ukrainian scientific journals, UlrichsWeb, Universe Impact Factor, Web of Science (WoS) та ін. В Україні з 2019 р. видається журнал «Наука та метрика» – перше незалежне періодичне видання, головною метою якого є створення інформаційного простору для розвитку та взаємодії у сфері наукометрії та науки загалом, а також інформування вчених про всі події та новини у цій царині.

Міжнародні наукометричні бази даних

В мережі Інтернет існують спеціалізовані пошукові системи, які здійснюють пошук тільки на авторитетних науково орієнтованих сторінках (видавництва, університети, наукові організації, репозитарії, бібліотеки і т.п.): GoogleScholar, BASE, OAISTER та ін. І все ж пошук варто здійснювати в спеціальних базах даних наукової інформації. Такі бази можуть бути повнотекстові, реферативні і власне наукометричні. На сьогодні існує велика кількість міжнародних систем цитування (бібліографічних баз): Web of Science, Scopus, Google Scholar, Index Copernicus, PubMed, Springer та ін.

Найавторитетнішими з них, індекси яких визнаються у всьому світі, є Web of Science і Scopus.

Web of Science (WoS) - одна з найбільших в світі пошукових платформ, яка містить реферативні бази академічних матеріалів з урахуванням їх взаємного цитування, на основі якого кожен журнал отримує окремий імпаکت-фактор.

Платформа має вбудовані можливості пошуку, аналізу та управління бібліографічною інформацією. На ній є кілька баз даних. До Web of Science Core Collection (головної бази) входять чотири журнальні колекції (індекси):

- Science Citation Index Expanded (SCIE) – природничі та технічні науки;
- Social Sciences Citation Index (SSCI) – соціальні науки;
- Arts & Humanities Citation Index (AHCI) – гуманітарні науки;
- Emerging Sources Citation Index (ESCI) – мультидисциплінарний індекс,

який охоплює всі галузі науки, включаючи соціальні науки і гуманітаристику (видання індексуються з випробувальним терміном).

Ці бази включають міжнародні та регіональні журнали світового рівня, оцінка і відбір яких регулюється особливою процедурою. В її основі лежать критерії, які послідовно застосовуються більше п'ятдесяти років. Так, однією з визначальних характеристик журналів, що входять в SCIE і SSCI, залишається вимірюваний показник цитування (citation impact), який відображується в показнику впливу окремого наукового журналу - Journal Impact Factor.

Список журналів з IF з баз SCIE і SSCI щорічно публікується в звіті Journal Citation Report (JCR).

Також в Core Collection є монографії, матеріали кращих конференцій. Архів досягає 1900 року, журнали класифіковані по 251 піддисципліні. Перевірити в яких базах індексується видання можна тут.

Процес відбору журналів в ESCI аналогічний процесу відбору в інші бази Core Collection. Так, деякі журнали після експертної оцінки можуть бути відібрані відразу в одну або кілька основних баз (SCIE, SSCI, AHCI), але багато інших журналів спочатку потрапляють в ESCI. Пізніше вони можуть бути переміщені в основні бази, проте, розміщення в ESCI не гарантує їх включення в SCIE, SSCI або AHCI. З іншого боку, журнали з основних баз, які перестали задовольняти необхідним вимогам, можуть бути переміщені в ESCI. Тут важливо відзначити, що наукові журнали з ESCI ніколи не дублюються в SCIE, SSCI або AHCI. Всі вони повністю відокремлені від трьох основних баз. Для журналів з ESCI не розраховується імпаکت-фактор, але йде підрахунок цитувань. Тільки ті журнали, які будуть відібрані для SCIE і SSCI, зможуть потрапити до звіту Journal Citation Reports із зазначенням їх окремих імпаکتфакторів. Дані, що лежать в основі імпаکت-фактора журналу, беруться з усіх чотирьох баз (SCIE, SSCI, AHCI, ESCI), а також бази конференцій (CPCI). Для журналів, які входять в AHCI, імпакт-фактор не розраховується в силу особливостей предметної галузі.

Оскільки ESCI є повноцінною базою, користувачі можуть відстежувати активність цитувань на рівні статей і публікацій. Більш того, показники цитування журналів в ESCI будуть використовуватися в процесі їх відбору для SCIE, SSCI і AHCI, що підвищить прозорість цього процесу. Поточні офіційні імпакт-фактори журналів з бази ESCI публікуватися не будуть. MASTER JOURNAL LIST - містить всі назви журналів, охоплені в Web of Science.

SCOPUS - бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих в наукових виданнях. Є однією зі складових інтегрованого науково-інформаційного простору SciVerse. Зараз містить більше 50 млн. реферативних записів з рецензованих журналів, книг, патентів. Індексує більше 18 000 назв наукових видань з технічних, медичних та гуманітарних наук 5 000 видавців. Вона є комерційною БД і повна її версія доступна тільки на умовах передоплати через веб-інтерфейс. Однак існує можливість перегляду ресурсів БД Scopus в обмеженому режимі Author preview (доступно: кількість представлених в БД статей автора, h-index, кількість цитувань, affiliation history).

Детальніше про Scopus Scopus – довідник Аналіз та порівняння наукових журналів Як опублікувати статтю у Scopus

SCImagoJournal & CountryRank (SJR) - аналітичний портал, що надає наукові показники по журналах і країнах. Публікує рейтинги публікаційної активності і статистику цитування журналів і країн на основі інформації, що міститься в базі даних Scopus. Показники SJR можуть бути використані для оцінки та аналізу наукових галузей.

SCImagoJournal & CountryRank (SJR) враховує такі показники: загальна кількість опублікованих статей, цитувань, зважені показники цитування по роках, індекс Хірша. SJR - показник впливу або престижності журналу. Виражає середнє число цитат, отриманих в поточному році, на статті, опубліковані в журналах за три попередні роки.

Як знайти журнали в Scopus?

Зайдіть на сайт SCImago Journal & Country Rank і виберіть розділ Journal Rankings. У формі Ranking Parameters вибираємо Subject Area: Social Sciences; Subject Category: Law, вказуємо країну, рік, порядок сортування і натискаємо кнопку Refresh. Отримуємо список журналів.

Google Академія є вільно доступною пошуковою системою, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. Дозволяє легко виконувати великий пошук наукової літератури. Використовуючи єдину форму запиту, можна виконувати пошук в різних дисциплінах і за різними джерелами, включаючи статті, що пройшли рецензування, дисертації, книги, реферати і звіти, опубліковані видавництвами наукової літератури, професійними асоціаціями, вищими навчальними закладами та іншими науковими організаціями.

Google Scholar дозволяє знайти дослідження, яке найбільш точно відповідає пошуковому запиту, серед величезної кількості наукових праць. Google Scholar класифікує статті так само, як і вчені, оцінюючи весь текст кожної статті, її автора, видання, в якому стаття з'явилася, і частоту цитування даної роботи в науковій літературі. Найбільш релевантні результати завжди відображаються на першій сторінці.

Index Copernicus (IC) (Польща) - онлайнна наукометрична база даних з внесеної користувачем інформації, в тому числі наукових установ, друкованих видань і проектів, створена в 1999 році в Польщі. База даних має кілька інструментів оцінки продуктивності, які дозволяють відстежувати вплив наукових робіт і публікацій, окремих вчених або науково-дослідних установ. На додаток до продуктивності індекс Копернікус також пропонує традиційне реферування та індексування наукових публікацій.

База даних наукових видань - ICI Journal Master List - містить більше 7000 журналів по всьому світу, включаючи близько 700 з Польщі. Журнали, які реєструються, мають позитивну оцінку за багатьма параметрами і передбачають високу якість уявлення наукової інформації. Однак, при розрахунку ICV (Index Copernicus Value) не використовується кількість цитувань публікацій. І селективності відбору та процедури виключення видань немає.

Створення та управління наукометричними профілями вченого (Researcher ID, Scopus Author ID, ORCID ID, ResearchGate, Google Scholar)

Авторський профіль – це сукупність інформації в наукометричній базі даних щодо: місця роботи автора, його публікацій та їх цитованості, років публікаційної активності, галузі досліджень, співавторства, наукометричних показників (індекс цитування, індекс Хірша тощо), списку використаних в роботах літературних джерел тощо. Кожному авторському профілю присвоюється унікальний ідентифікатор. Авторські профілі в окремих базах даних формуються автоматично при опублікуванні автором навіть однієї статті (Author ID в Scopus), в інших – створені спеціальні інструменти об'єднання і коригування даних автора (ResearcherID в WoS, авторський профіль в Google Академія) та ін. Створення власного академічного профілю в Інтернеті може допомогти продемонструвати Вашу видимість та авторитетність, а також визначити інтереси дослідників та знайти потенційних співробітників у своїй галузі досліджень.

Ідентифікатор автора (ID) – унікальний ідентифікатор, який використовується для того, щоб відрізнити Вас від інших дослідників, які мають однакові або подібні імена та допомагати пов'язати всі Ваші публікації та дослідження з Вашим профілем у базах даних або в Інтернеті.

***h*-індекс, або індекс Гірша (Хірша)** — показник впливовості науковця, колективу науковців, наукового закладу або наукового журналу, заснований на кількості публікацій та їх цитуваннях. Індекс Гірша був запропонований американським фізиком Хорхе Гіршем в 2005 році. *h*-індекс науковця дорівнює *h* якщо він є автором *h* публікацій, кожна з яких була процитована щонайменше *h* разів. Наприклад, якщо науковець є автором 5 публікацій, 3 з яких процитовано по 3 рази, а інші 2 — по 1 разу, то його *h*-індекс дорівнює 3. Якщо науковець є автором 5 публікацій, 1 з яких процитована 100 разів, а інші 4 — по 1 разу, то його *h*-індекс дорівнює 1. У наукометричній базі Scopus *h*-індекс автоматично обраховується для кожного сучасного науковця у світі (за виключенням тих, що не публікуються у рейтингових журналах), ці дані доступні через безкоштовний пошук авторів. У наукометричній базі Google Scholar кожен науковець може створити власний обліковий запис, додати до нього свої публікації, що наявні у базі, після чого сервіс автоматично, миттєво, обрахує *h*-індекс науковця. Відкриті профілі науковців з їх *h*-індексами у Google Scholar можна знайти, користуючись сервісом пошуку. Google Scholar одночасно з *h*-індексом використовується **i10-індекс**, що вказує на кількість публікацій науковця, які мають не менше 10 цитувань.

Наукові профілі:

1) ORCID (Open Researcher and Contributor ID) – відкритий, міжнародний, мультидисциплінарний реєстр унікальних ідентифікаторів дослідників.

Забезпечує вільний доступ до профілів вчених та прозоро представляє їх науково-дослідну діяльність.

Sign in - ORCID

2) **Researcher ID** – реєстр унікальних ідентифікаторів вчених від Clarivate Analytics (розробника платформи Web of Science).

<http://www.researcherid.com/>

3) **Google Академія (Google Scholar)** – некомерційна спеціалізована пошукова система, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування.

<http://www.scholar.google.com.ua/citations>

4) **Scopus Author ID** – ідентифікатор автора, що автоматично присвоюється досліднику, під час появи його публікацій у виданнях, що індексуються у наукометричній базі Scopus.

<http://www.scopus.com/>

5) **ResearchGate** – безкоштовна соціальна мережа, інформаційний майданчик для наукової спільноти та інструмент співпраці вчених з різних наукових галузей.

<http://www.researchgate.net/>

Структура та стандарти оформлення наукових публікацій

Перелік фахових видань

<https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii/naukovi-fakhovi-vidannya>

УДК онлайн

<https://udcsummary.info/php/index.php?lang=uk>

Digital Object Identifier or DOI статті надається журналом

Статті повинні мати такі необхідні елементи:

- (1) постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- (2) аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, зазначення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття;
- (3) формулювання цілей і завдань статті;
- (4) виклад основного дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- (5) висновки з даного дослідження і перспективи подальших наукових розвідок.

Посилання на теоретичні джерела подаються в тексті згідно переліку літератури у квадратних дужках наступним чином: [№ джерела, цитована сторінка; № наступного джерела, цитована сторінка] або [№ джерела; № джерела], якщо не наведені сторінки джерела. Посилання на матеріал, що досліджується, наводяться у круглих дужках.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми тощо) нумеруються у межах статті і супроводжуються підмалюнковими підписами, наприклад:

Рис.1. Графік залежності показника *a* від показника *b*.

Цифровий матеріал може оформлюватись у таблиці, які теж нумеруються в межах статті і супроводжуються назвою над таблицею по центру.

Окремі слова латиницею, що включені в кириличний текст, а також ілюстративні приклади виділяються курсивом, наприклад: Д. Артідж свого часу запропонував термінопоняття “*culturally and ideologically situated reader*”. Приклади, що складаються більше, ніж з одного речення, виокремлюються у абзац та друкуються із відступом 10-15 мм від лівого берегу.

Перелік цитованих джерел під назвою **Список літератури** друкується одразу після тексту статті: спочатку подаються теоретичні роботи, написані кирилицею, потім ті, що написані латиницею, у алфавітному порядку згідно вимог державних бібліографічних стандартів, потім подаються словники та довідкова література, потім матеріал дослідження. Нумерація наскрізна. Список використаних джерел відповідно до ДСТУ можна оформити автоматично: <https://vak.in.ua/do.php>

Далі наводиться перелік цитованих джерел латиницею під назвою **References**.

- Стандартна українська транслітерація (Паспортна КМУ 2010) (<https://slovnnyk.ua/translit.php>)

Блок References має бути оформлений відповідно до міжнародного стандарту, наприклад, APA (*American Psychological Association (APA) Style*), що можна зробити на сайтах автоматичного формування посилань:

- <https://www.citationmachine.net/apa/cite-a-book>

Стандарти оформлення Списку літератури та References

В Україні 01 липня 2016 р. набув чинності ДСТУ 8302:2015 «*Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання*», який установлює види посилань, правила та особливості їхнього складання і розміщування у документах.

Стандарт розроблено фахівцями Книжкової палати України імені Івана Федорова і його дія поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. Зазначено, що «Стандарт призначено авторам творів, видавцям, фахівцям редакцій засобів масової інформації, інформаційних центрів тощо».

ДСТУ 8302:2015 містить інформацію про:

- види бібліографічних посилань та правила їхнього складання;
- особливості складання комплексного бібліографічного посилання;
- особливості складання бібліографічного посилання на електронний ресурс;
- особливості складання бібліографічного посилання на архівний документ

Стиль Американської психологічної асоціації (APA style) Сфера застосування – суспільні науки (соціологія, право, психологія, історія тощо)

Цитування в тексті APA стиль передбачає використання посилань у тексті роботи щоразу, коли ви цитуєте джерело, будь то парафраз, цитата всередині рядка чи блокова цитата. Внутрішньотекстове посилання містить інформацію про: автора праці (редактора/укладача/назву цитованого джерела, якщо автор відсутній), що цитується, рік видання та сторінковий інтервал (номери сторінок з яких наводиться цитата). Сторінковий інтервал дозволяється не вказувати, якщо ви не наводите цитату, а висловлюєте якусь ідею чи посилаєтесь на роботу в цілому.

Приклади <http://liber.onu.edu.ua/bibl/doslid/10.pdf>

<https://www.slideshare.net/slideshow/ss-70260091/70260091>

Список рекомендованої літератури:

1. Строченко Л.В. Вітчизняні та міжнародні наукометричні бази даних: методичні рекомендації до вибіркового спецкурсу для здобувачів вищої освіти III (освітньо-наукового) ступеня спеціальності 035 «Філологія». Одеса: ПоліПринт, 2020. 24 с.
2. Білощицький А.О., Гогунський В.Д. Наукометричні бази та індикатори цитування наукових публікацій. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. Вип. 4 (5). О.: АО Бахва, 2013. С. 198-203.
3. Бушуєв С.Д., Білощицький А., Гогунський В.Д. Наукометричні бази: характеристика, можливості і завдання. *Інформатизація вищої освіти*. Вип. 18. 2014. С. 146-152.
4. Мазаракі А., Пригульська Н., Мельниченко С. Інтеграція вітчизняної науки до світової через наукометричні бази даних. *Вісник КНТЕУ*. № 6. 2001. С.5-13.
5. Гальчевська О.А. Використання міжнародних наукометричних баз даних відкритого доступу в наукових дослідженнях. *Інформаційні технології в освіті*. № 23. 2015. С. 115-126.
6. Костенко Л., Жабін О. та ін. Бібліометрика науки: інформаційноаналітична система. *Бібліотечний вісник*. № 4. 2014. С. 8-12.
7. <http://library.chnu.edu.ua/?page=ua/07services/04helpsci/0102scidb>
8. <https://ube.nlu.org.ua>